

ԱՐԸ. ԳԵՐՊ. ՍԱՐԳԻՍ ՏԷՐ-ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆԻ

ՏԻՏՂՈՍԱԻՈՐ ԱՐՔԵՊՍ. ՔԱՂԿԵԴՈՆԻ

Մեծ հաճությամբ ու խնդրով եմ պատասխանում՝ որ 1944 տարւոյ Հոկտեմբեր 21-ին Արհիպապատիւ Գերպ. Սարգիս Տէր-Աբրահամեան, տիտղոսաւոր Քաղկեդոնի, տօնած է իր Քահանայական Ս. Օծման յիսնամեայ յոբելեանը։ Պատեւազմի աղետալիկացութեան հետեւանքով եւ յարաբերութիւններու խզումին պատճառաւ, անկարելի էր մեզի բնականաբար տեղեակ ըլլալ ժամանակին այս գեղեցիկ տարեդարձի տօնախմբութեան։ Սակայն կը փութայ խմբագրութիւնս իր այս թիւին մէջ ներկայացնել իր յարգանքները՝ մաղթելով Արհ. Յորեւեարին դեռ երկար եւ առողջ տարիներ, ինչպէս արդիւնաբեր գործունէութեամբ Տէրունեան աշխարհին մէջ։

Ի շնորհակալութիւն այս մեծ շնորհին, հոգեկան այս մեծ գոհունակութեան՝ զոր Աստուած կը շնորհէր իր ծառային՝ յետ յիսուն տարիներու բեզուն շրջանի մը, Աբ. Յորբեարը հանդիսաւոր ճայնաւոր Պատարագ մը կը մատուցանէ Լեւոնեան Հայ Վարժարանի Եկեղեցւոյն մէջ։

Արեւելեան Ս. Ժողովի կողմէն ներկայ
եղած է Գերպ. Ա. Արաթա՝ տեղակալ
Ծիրանաւոր Թիսարանի, Արհ. Ֆերրերոյ
Գալալլերէնէ, Կոմս Սիլվիոյ Լուսին-
եան, Զօրավար Ատամի, Պր. Աղեքսանդր
Շէտիտ, Անարատ Յղութեան Քոյրեր, Հայ
գաղութի ներկայացուցիչներ եւ օտար
բաղմաթիւ հրաւիրեալներ:

Զայնաւոր Պատարադի աւարտին Գերպ-
Արաթա կը կարգա Սրբազան Քահանայա-
պետին ինքնադիր նամակը, որով Ան կը
շնորհաւորէր Արհ. Յորեկարին՝ այս եր-
ջանիկ տարեդարձը: Յետոյ կը կարգար
Արեւելեան Ժողովին Քարտուղար՝ Վահմ.
Ծիւր. Թիսսըբանի նամակը, ուր նոյնպէս

Արեւելեան եկեղեցիներու շերտահիւն՝
լաշամիտ ու աղնուահողի կարտինալը կը
ներկայացնէր անոր իր բարեմաղթութիւն-
ները եւ շնորհաւորութիւնները :

Ընթերցումէն վերջ այս երկու նամակներուն, Արհ. Գեղպ. Տ. Սարգիս՝ տուած է Պապական Օրհնութիւնը, իրաւունք՝ զոր Նորին Սրբութիւնը շնորհած էր Արհի Յոբելեարին առանձին ունկնդրութեան մը առթիւ :

Յեւ եկեղեցական պաշտամունքին եւ ա-
րարողութիւններու՝ Հայկ. Վարժարանի
Սրահին մէջ տեղի ունեցած է ընդունելու
թիւն մը բարձրաստիճան հրաւիրեալներու
ի պատիւ Յորեկեարին։ Երգուած են հոն
հայկական երգեր, արտասանուած ճառեր,
ուղղուած են շնորհաւորական խօսքեր, եւ
հուսկ նուիրուած է իրեն Ս. Սարգիսի
նկար մը՝ դորձ նշանաւոր նկարիչ Մարիոյ
Պարպերիսի։

Ճառարկությունը թիւներու մէջ շեշտուած են զլիաւորապէս անցեալի մէջ եւ ներկայիս իր վարած առաքելանուէր կեանքին ընդհանուր գիծերը, ազգասիրութիւնն ու կրօնասիրութիւնը: Իր կեանքի առաջին շրջանին՝ առաքելական գործունէութեան վայրը եղած է Կովկաս. յետոյ ժամանակ մը 1900–1903 կ'ըլլայ Փոխ–Տեսուչ Հոռմի Լեւոնեան Քահ. Վարժարանին. ու ապա Ղարձեալ կը դառնայ իր նախկին առաքելավայրը: 1920ին է որ վերջնականապէս կը հաստատուի Հոռմ ընտրուելով Տեսուչ Լեւոնեան վարժարանին, զոր հայրական հոգածութեամբ կը կառավարէ մինչեւ 1932, ի յայտ բերելով կազմակերպողի եւ անտեսադէտի զնահատելի ձիւրքերը: 1933 թուին կը բարձրանայ եպիսկոպոսական աստիճանի՝ նախ իբր տիտղոսաւոր Կոնի-

սոնի Աթուին, որ 1938ին կը փոխուի Քաղ-
կեդոնի Արքեպիսկոպոս տիտղոսին հետ:

Գերպ. Տ. Սարգիս Արք. Տէր-Արրա-
համեան՝ է հայածէս Ձեռնադրիչ եպիս-
կոպոսը Հոռմի հայ աշակերտութեան, եւ
միանգամայն Գործակալ Տանն Կիլիկիոյ
Հայ Կաթողիկէ՛ Նուիրապետութեան՝ Հոռ-
մի Սրբազան Գահին առջեւ :

Միլիթարեան Ուսանողարանի աշակեր-
տութիւնը այլ օրերուն բացակայ ըլլալով
Հոռոմէն եւ չկարենալով հետեւաբար մաս-
նակցիլ հանդէսներուն, իրաւունք կը հա-
մարի իրեն յետոյ առանձին տօնախմբու-
թեամբ նորոգել այլ Յիշատակը:

Արհ. Յորեկեաբը կը հրաւիրուի Սլով-
թարեան Ուսանողարան, ուր մեր աշա-
կերաները եւ Տեսչութիւնը կը ներկայացը-
նեն իրենց յարգանքն ու մաղթանքները :
Համեստ ու ընտանի ճաշկերոյթի պահուն՝
Ուսանողարանի Մեծարդոյ Տեսուչը Վ. Հ.
Կարապետ Ամատունի կը ներկայացնէ իր
սրտաբուխ մաղթանքները ու աշակերտ-

ներն ալ իրենց կարգին կը կարդան սիրուն
ուղերձ մը :

Հոռմի եկեղեցական իշխանութիւններու եւ մեծամեծ անձնաւորութիւններու հետ՝ ինչպէս նաեւ բովանդակ Հայ Կաթողիկէ Նուիրապետութեան ու կղերին, եւ Արհի-Յորեւիարին բարեկամներու հոյլին՝ Միաբանութիւնս ալ կը միացնէ իր խնդակցութեան ձայնը՝ սրտազին ու ջերմ մաղթանքներու փունջով մը՝ խնդրելով Աստուծմէ երջանիկ կեանք, լրումն իր բոլոր նուիրական փափաքներուն ի պայծառութիւն Եկեղեցւոյ, եւ ի միութիւն եւ ի բարեբաւտութիւն բովանդակ ազգիս։ Այս բազմաթիւ հոգիներուն մէջ՝ որոնք աղօթեցին Արհիապատիւ Յորեւիարին արեւշատութեան, կենդանութեան եւ երջանկու-թեան համար, անշուշտ մեծ մաս ունին մանաւանդ իր իսկ ձեռքով օծուած քահանաները, որոնք բարձրացած իրմով Ս. Սեղանի՝ իրենց առաքելական գործունէութեան մէջ անբաժան են իրմէ աշխարհի ո՛ր հորիզոնի տակ ալ գտնուին։

Հ. ԵՂԻՇԷ Կ. ՊԱՊԻԿԵԱՆԻ

th

Հ. ՓԻԼԻՊՊՈՍ Վ. ԵԱՏԻԿԵԱՐԻ

Ընտանեկան մտերմիկ շրջանակի մը մէջ
տօնուեցաւ Յիսնամեայ Յորեւեանները մեր
երկու երիցադոյն վարդապետներու՝ Հ. Ե-
ղիշէ վ. Պապիկեանի եւ Հ. Փիլիպպոս վ.
Եսաթիկեարի: Անշուշտ քաղցր է վերջիշու-
մը այն երանելի ժամուն՝ երբ երիտասարդ
օծեալը կը բարձրանար Ս. Սեղանի վրայ
գոհելու անմահ Գառը:

Ապրիլ 1, Ս. Զատիկի Յարութեան օր
Ասկէ յիսուն տարի առաջ էր որ մեր Մեծ-
արդոյ Հայրերը իրենց դասընկերներուն
հետ միասին, որոնցմէ միայն իրենք եր-
կուքը հասան տօնախմբելու այս նուիրա-
կան յիշատակը, կը բարձրանային Ս. Սե-
ղանի պաշտօնեաներ ըլլալու: Այդ նուիրա-

Լան ու երջանիկ յիշատակով արծարծուն՝
երկու Յորեւեար վարդապետները մատու-
ցին իրենց Ս. Պատարագները :

Ս. Զենոնի մեր ամարանոցին մատրան
մէջ ձայնաւոր Պատարագ մատոյց Հ. Ե-
ղիշէ Վ. Պապիկեան, եռաձայն երգեցողու-
թեամբ Դպիրնեան Դասուն, եւ ի ներկա-
յութեան խալաքի հրաւիրեալներու եւ Մ.
- Ռ. Վարժարանի աշակերտութեան: Ծաշ-
կերոյթի ժամանակ ուղղուեցան մաղթանք-
ներ: Նախ եւ առաջ Գերպ. Աբրահայրը
ուղղեց իր շնորհաւորական խօսքը բոլոր
Միաբանութեան ներկայ եւ բացակայ ան-
դամներուն կողմէն: «Յիսուն տարիներ,
բաւ, քահանայութեան շնորհքը վայելելը

բացառիկ բան մըն է: Եւ մենք ամէնքս եղբայրական սիրով զեղուն, այսօր Ձեր շուրջը հաւաքուած, միացանք Ձերի Ս. Պատարագի պահուն, օրհնելու զԱստուած եւ շնորհակալ ըլլալու իր անսահման բարութեամբ Ձերի շնորհած այնքան լոյսերուն եւ բարիքներուն, Ձեր երկար ճանապարհին վրայ ցանաժ լիարուստ պարգեւներուն եւ օրհնութիւններուն: Ու վերջացնելով, «գիտեմ, ըսաւ, որ օրուանս յիշատակը եւ Ձերի ուղղութեամբ եւ ուղղութիւնք մաղթանքները պիտի յուզեն Ձեր սիրտը եւ պիտի լեցնեն զայն խնդութեամբ. եւ ես նոյն յուզումով ահա եւ եռանդով կը մաղթեմ, սիրեցեալ Հայր, դեռ երկար տարիներ, արդիւնալից տարիներ, որպէս զի աւելի երջանիկ եւ փառաւոր ըլլայ Ձեր պսակը Երկնքին մէջ»:

Ոսոք առաւ յետոյ մեր բարեկամ Պր. Տոքտ. Հայկ Նազճեան, որ իր փաստաբանի ճարտարխօսութեամբ վեր հանեց օրուան նուիրականութիւնը եւ մաղթեց Մեծարգոյ Յորեկարին առողջութիւն եւ երկար կեանք, ու ապա առիթ առնելով այս տօնախմբութենէն, մատնանչեց Ս. Ղազարու կատարած դերը առաքելական, դաստիարակչական ու գրական ասպարէզներուն մէջ:

Վենետիկ, Ս. Ղազարու մէջ եւս նոյն օրը տեղի կ'ունենար միւս Մեծարգոյ Յորեկար Վ.ին, Հ. Փիլիպպոս Նատիկեարի ի պատիւ հանդիսաւոր տօնախմբութիւն մը, նախ Ս. Պատարագի մատուցումով նոյն Յորեկար Հօրմէն, եւ ապա ընտանեկան ճաշկերոյթով մը, որուն ներկայ կ'ըլլան Ուխտիս օտար բարեկամներ եւ ծանօթներ: Ուղղութեան իրեն այդ առիթով ջերմ մաղթանքներ եւ գրաբար ուղերձ մը գրաւոր՝ Հ. Գրիգոր Սարգսեանէ:

Գերպ. Աբրահայրը իր հայրական մաղթանքները եւ շնորհաւորութիւնները ուղղած էր Ս. Ջենոնէն առանձին զեղեցիկ նամակով մը, թարգման ըլլալով նաեւ բովանդակ Միաբանութեան մօտաւոր եւ հեռաւոր Հայրերու եղբայրական ջերմ զգացումներուն:

Հ. Եղիշէ Վ. Պապիկեան, ծնած Տրապիզոն 1871, Մայիս 5, քահանայ ձեռնադրուած Գերպ. Իզնատիոս Կիւրեղեան Աբրահօրմէն 1895ին, աշխատած է Միաբանութեան վարժարաններու եւ առաքելական դպրոցներու մէջ՝ Տրապիզոն, Պարտիզակ, Պոլիս, Նիկոմիդիա, Պոլսաբեշտ, Միլան եւ Վենետիկ:

Հ. Փիլիպպոս Վ. Նատիկեար, ծնած Կարին 1875, Ապրիլ 19, քահանայ ձեռնադրուած նամակալէս 1895ին Գերպ. Ի. Կիւրեղեանէ, եւ իսկոյն նուիրուած ուսուցչական եւ դաստիարակչական ասպարէզին Մ. - Ռ. վարժարանին մէջ, ուր ի յայտ բերած է կանուխէն խնամոտ ոգի մը վարժարանական կեանքի եւ ուսումնական ծրարգրի կազմակերպութեան մէջ: Իրեն արդիւնքն են Մ. - Ռաֆայէլեանի մէջ կատարուած վերջին կոկիկ նորոգութիւնները, ինչպէս նաեւ քիմիաբանական ու բնագիտական փորձերու համար հաստատուած գործնական բաժինները՝ օժտուած արդիական բոլոր կազմածներով, զեղերով ու գործիքներով: Վարած է բնդհանրապէս վարժարանին մէջ Ուսումնապետի եւ Տեսչի փափուկ պաշտօնները երկար առնելով: Յաջորդաբար եղած է նաեւ Ընդհ. Մատակարար, եւ անկէ առաջ տեղական գործակալ Փատուայի. ինքն է որ նորոգած ու շինարարած է տեղւոյն մեր գործակալատունը:

Եւրոպական արդի լեզուներէն հմուտ է յատկապէս անգլիերէնի, զոր մինչեւ այսօր ալ կը մշակէ: Սիրող է գրական ու զեղարուեստական ճիւղերու. ունի ուսումնական աշխատութիւններ՝ որ մեծ մասով ձեռագիր կը մնան. Բազմավէպ ամսաթերթին մէջ կ'երեւի ան երբեմն երբեմն անդլիական գրականութենէ հայացուցած էջերով:

Կը մաղթենք սրտազին մեր երկու մեծարգոյ Յորեկար Հայրերուն՝ երկար կեանք, առողջութիւն եւ երկնային ամէն բարիք:

ԽՄԲ.

Լ Ա Յ Վ Ա Կ Ա Ն Ա Ր Զ Ա Գ Ա Ն Գ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ԷՋՄԻԱՇՆԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ

(Կը քաղենք Փարիզի «Յառաջ» օրաթէն, 31 Յունիս, 8 Օգոստոս 1945): Էջմիածնի Մայր Աթոռ, Խորէն Ա. կաթողիկոսի մահէն (1938) վերջ՝ ուր, Խորէն Ա. կաթողիկոսի յետոյ՝ կ'ունենայ իր եօթը տարի թափուր մնալէ Զ. Չորէքեանի (նա՝ Վեհապետը յանձին Գէորգ Զ. Չորէքեանի (նա՝ խապէս տեղապահ), որ կ'ընտրուի Յունիս 22ին: Ժողովին մասնակցած են արտասահմանէն գացած Ժողովին մասնակցած են արտասահմանէն գացած պատուիրակներ: Թուրքիայի պատուիրակները ի պատուիրակներէն հետ միասին ուշ կը հասնին ու չեն կրնար մասնակցել կաթողիկոսական ընտրութեան: Բայց հաշուելով այս վերջիններն ալ՝ ընտրութեան թիւը կը հասնի 119, որոնց մէջ աշխարհականները մեծամասնութիւն կը կազմեն: Դիտելի է նաեւ՝ որ բացի հայերէն կաթողիկոս Ա. Նիստին (բացման Ժողով) ներկայ եղած են Խ. Միսիսեան եւ Խ. Հայաստանի Հոգեւոր Պաշտօնաւոր Խորհուրդներուն Նախագահները՝ Ի. Վ. Պոլեանսքի եւ Սուրէն Յովհաննէսեան: Իսկ Դ. Նիստին ալ ներկայ եղած է Քէնթրպրիի զահեքեցը Տոքտ. Հիւրիէթ Ճանսըն, իրեն ներկայացուցիչ անկիւքան եկեղեցւոյ:

Կաթողիկոսը կ'ընտրուի Զ. Նիստին մէջ. կը քուէարկեն 111 հոգի եւ ընտրութիւնը 110 քուէով կ'իյնայ Գէորգ արք. Չորէքեանի վրայ: Կիւրի-կ'իյնայ Գէորգ արք. Չորէքեանի վրայ: Կիւրի-կ'իյնայ Գէորգ արք. Չորէքեանի վրայ: Կիւրի-կ'իյնայ Գէորգ արք. Չորէքեանի վրայ:

Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ ԱՐՔ. ՅՈՎԱՆՓԵՏԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՍՍՈՅ

Ժողովուրդի եւ կղերի մեծ ոգեւորութեան մէջ Տ. Գարեգին արք. Յովսէփեան Պէյրութ կը հասնէր 1945 Մարտ 23ին՝ իր նորընտիր Վեհափառ Կաթողիկոս Անթիւնի: Կաթողիկոսական օժման արարողութիւնը տեղի ունեցած է Անթիւնի Մայր Տաճարին մէջ 8 Ապրիլին, ի ներկայութեան ազգային եւ օտար հրաւիրեալներու: Ինքը արդէն իր ուսումնական անձնատուութիւն՝ ծանօթ էր իր քննական հրատարակութիւններով:

Տ. ԿԻՐԵՂ ԱՐՔ. ԻՍԻԴՈՐԵԼԵԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐԿ ԵՐՈՒՍԱԿԵՄԻ

Երուսաղէմի Պատրիարքական Աթոռին վրայ կը բազմի նաեւ նորընտիր պատրիարք մը՝ Ամեն. Տ. Կիրեղ Իսրայէլեան, որ նախապէս կը վարէր Լուսարարապետի փափուկ պաշտօնը: Ծնած Նոր-Ձուղա 1894 Յունուար 6ին, հետեւաբար դեռ շատ ատուր եւ գործունեայ տարիքին մէջ՝ իր բարձրագոյն ուսումները աւարտած է Կաթողիկոսի Ժողովին մէջ, յետոյ՝ իսկոյն նշանակուած Ուսուցիչ նոյն տեղւոյ Մարգարիտական ձեռնադրութեան ատարակին վրայ՝ կ'ընդունուի անդամակցելու Ս. Յակոբայ Միաբանութեան, եւ այնուհետեւ կ'արժանանայ միշտ աւելի բարձր ու պատասխանատու պաշտօններ վարելու:

Խմբագրութիւնն կը մաղթէ անկեղծօրէն երեք Վեհափառ Առաջնորդներուն՝ ազգօգուտ եւ բեղուն գործունէութիւն:

ՀԱՅՎԱԿԱՆ ՀԱՐՅԸ ՍԱՆ ՅԻՄԵՆՈՒՄԻՍԻ

(«Յառաջ» 1-2 Օգոստոս 1945): Հայկ. դատի Յանձնախումբը կազմուած է Նիւ-Եորքի մէջ, որ զրկած է պատուիրակութիւն մը՝ Սան Ֆրանչիսկոյի համաթողովին ներկայացնելու հայկական քոյի պահանջները: Յանձնախումբին պատրաստած ընդհանրական Յուշագրի կցուած է Նախագահ Ուիլյամ Ուոլթըրի յորհուրդինը Հայաստանի սահմաններու մասին, հանդերձ աշխարհագրական բարոյսով: Յուշագրի ներկայացուած է առանձին նամակով մը Մայիս 7ին, ստորագրուած Հայկ. Դատի Յանձնախումբին Ատենայետ Տոքտ. Արմէն Ալի-Յանձնախումբին Ատենայետ Տոքտ. Արմէն Ալի-Յանձնախումբին Փաստաբան Սուրէն Սարոյեանի կողմէն:

Սիրալիք նամակներ ուղղած են ի պատասխան Հայկ. Յուշագրին թէ՛ Համաթողովին Ընդհ. Քար-տուղարական Մարմինը, եւ թէ՛ իւրաքանչիւր ազգերու պատուիրակութիւնները, խոստանալով որ պիտի ներկայացնեն իրենց Կառավարութեան՝ Հայկ. Յուշագրի: Իսկ ամերիկեան պատուիրակութեան պատասխանը ստորագրուած է ինքնին Արտ. Գործոց Նախարար Սթենիսլոսկին:

ԵՐԵՒԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ

(Քաղուած «Սովետական Հայաստան»էն «Յառաջ» միջոցաւ. ստորագրած է Հ. Մուրադեան): Գրական թանգարանը Երեւանի գրական ու մշակութային կենտրոնն է: